

відкривати власні релігійні заклади з метою релігійної просвіти населення, засновувати підприємства з виготовлення релігійної літератури, імпортувати, експортувати релігійну літературу (статті 22, 23, 24). Це право релігійних організацій «на придбання і використання священних книг, релігійних видань зафіксоване у «Підсумковому документі віденської зустрічі представників держав-учасниць наради з безпеки і співробітництва в Європі» (16.9).

2. Релігійна організація «Релігійний центр Свідків Єгови в Україні» не має власних друкарсько-видавничих засобів для масового виготовлення богослужбової літератури. Ця література є власністю «Товариства Вартової башти, Біблії і брошур» в США і розповсюджується безкоштовно для проведення уніфікованої «всесвітньої біблійної просвітницької діяльності». Для потреб Свідків Єгови в Україні вона видруковується в Німеччині, Японії, США та інших країнах, в яких функціонують типографії Товариства Вартової Башти. Відтак всі видавничі права зберігаються відповідно за Нью-Йоркським Товариством, корпораціями у Німеччині та інших країнах.

3. Функціональне використання Релігійною організацією «Релігійний Центр Свідків Єгови в Україні» релігійної літератури (журналів «Вартова Башта» та «Пробудись!», Біблії, книжок, брошур буклетів), що надсилається із-за кордону, зокрема з Німеччини, відповідає нормам богослужбової діяльності, які зафіксовані в офіційно зареєстрованому Статуті цієї релігійної організації, а також положенням Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та міжнародного законодавства. Оскільки ця література використовується Свідками Єгови виключно для проведення основаного на Біблії християнського служіння у формах, передбачених Статутом, чим досягається задоволення їх богослужбових та релігійних потреб, вказана література є богослужбовою.

Затверджено Вченою Радою Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України (19 листопада 2013 р., протокол № 1 1).

5.7 БОГОРОДИЧНА ЦЕРКВА НЕ Є СЕКТОЮ. *Експертна оцінка видруків Богородичної Церкви, підготовлена професором Анатолієм Колодним*

Богородична Церква відповідає всім тим критеріям, які використовуються релігієзнавцями при дослідженні різного конфесійного вияву власне релігійних організацій. Тут маємо чітко окреслене розуміння Бога як творця і промислителя, християнська Трійця додається особливим вшануванням ще й Матері Божої, чітко розписану богослужбову практику при певній абсолютизації і сакралізації при цьому

місць з'явлень Божої Матері, маємо закріплену ієрархічну структуру Церкви, триразовий розарій та ін. Відтак це є Церква, а не секта, як того в оцінках богородчан хочуть православні спільноти.

Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України вже більше 10 років відслідковує діяльність Богородичної Церкви, має спілкування відповідно до своїх службових обов'язків з очільниками конфесії в Україні, зустрічалося з лідером Церкви блаженним Іваном під час приїзду його до Києва тощо. Маємо для релігієзнавчого опрацювання величезний масив видруків Богородичної спільноти. Наукову статтю про цю Церкву нами видрукувано у 8-му томі «Нові релігії України» з десятитомника «Історія релігії в Україні» і в ґ 11 за 2002 рік часопису «Релігійна панорама». Відзначаємо загалом толерантне ставлення богородчан до інших конфесій, окрім Церкви Московського Патріархату. Російська Православна Церква, керована в РФ патріархом Кирилом, фактично вижила їх з Росії, зробила там якимсь кримінальним феноменом, оскільки вчення течії багато в чому неспівзвучне з московським православ'ям, традиційним християнством.

Інститут філософії не проводить експертизу вчення різних конфесій (а їх нині в Україні біля ста) на предмет якоїсь їх істинності чи неістинності, відповідності вченню домінуючої у нас в Україні православної конфесії. Для нас всі релігії, як людські витвори, мають однаковий рівень істинності. Зрозуміло, що вчення і обрядова практика, ієрархічна структура декількох десятків наявних у нас християнських конфесій багато в чому неспівпадають, але це не є підставою для оголошення вчення однієї з них істинним, а інших – похибкою. В своїй істинності/неістинності вони квити. Ці питання конфесії мають вирішувати самі у своїх богословських виданнях, дискусіях, а не в прагненнях прилучити на допомогу собі в своєму протистоянні іншим якісь зовнішні чинники, в даному разі релігієзнавчі спільноти України чи владні органи. Для релігієзнавців і православне вчення і богородичне є витвором ідеологів цих конфесій, Таким є і вчення владики Івана. Він – творчо мислячий християнський богослов, який не зупинився на змісті Нового Завіту, а розвинув його, оголосивши про якесь своє безпосереднє спілкування з Богородицею, одержання від неї послань до всіх християн. Якщо дехто з вірян сприймає саме вчення Івана Береславського за істину, то право на свободу такого їх сприйняття гарантоване кожному Конституцією України, зокрема правом кожного на свободу віросповідань. То ж якоїсь крамоли, яка дає право розглядати Богородичну Церкву як спільноту, що загрожує безпеці України, немає. І якщо домінуюча на Миколаївщині Московсько-Православна Церква у своїй боротьбі із Богородичною спільнотою прагне використати державні структури, зокрема Службу безпеки, то в цьому ми вбачаємо не тільки порушення принципів українського законодавства, а й прагнення цієї антиукраїнської Церкви, а це – УПЦ, у своїй ворожій щодо України діяльності звести до

заборони всі інші конфесії, які нині активно підтримують Українську владу в її протистоянні московському фашизму. Радимо Службі безпеки проглянути скоріше всі видання Миколаївської єпархії УПЦ МП, книги, що продаються в її кіосках і якими промосковські служителі користуються і знайти в них хоч якесь засудження російської агресії, заклик до проведення волонтерської роботи, розбудови української України, відродження української духовності тощо. Знайдемо оспівування царя і царської сім'ї, заклики до повернення самодержавства, але ж це є антидержавна діяльність, за яку треба притягувати до кримінальної відповідальності саме московсько-православних служак.

Правда, при прочитанні праць владики Івана звертає на себе увагу його прагнення подеколи наголосити на особливій ролі Росії в світовій історії, а водночас і на її деструктиві в ній. Зокрема, в даній для аналізу книзі «Белая Церковь» блаженний пише: «Россия, насажденный самой Богородицей сад райский, элизиум небесный, елисейские поля, – превратилась тогда в чудесный архипелаг Соловьинной горы» (с.135). «С конца VIII ст. ... обернулась на противоположное Святая Русь. Перестала быть светлой Девой-красой – обратилась в Черную деву.. Чернобох пришел на Святую Русь. Завоеватели затоптали наш архетип. Растоптали наши благоуханные белые лилии... Загубили архетип российский... Уничтожен цвет нашего народа, талантливейший люд божий... Духовносные старцы и огненные пророки Белой церкви настаивали на том, что Византия приведет Святую Русь к гибели и распространит свое зло по всему миру» (с. 138-139); «Видит Богоматерь Россию большою черню иконой, желает ее обрести вновь как бы переписать оригинальный лик России заново. И пусть молятся к Богоматери царице мира – об истинном обращении России, о возвращении ее и белоцерковные елисейские поля, к бессмертному архетипу добрых отцов и матерей, сыновей и дочерей, братьев и сестер. Мир на селения твои российская земля» (с. 141). В працях владики Івана «исконно российский, словянский архетип – Святой Грааль. Россия – прямая наследница Атлантиды. Слушать сегодня будут помазников Святой Руси» (ААВе, с. 9) Україна в наданих для рецензування працях владики не згадується, хоч і звучать подеколи вислови про «святую Русь» без розкриття змістовного наповнення цього феномену.

Враховуючи гарантуванню Конституцією України і законом про свободу совісті діяльність різних віросповідань, ми не знаходимо можливим в якийсь спосіб заборонити продаж книг блаженного Івана (зокрема і в громадах Богородичної церкви). Тим більше, що за змістом вони чисто богословські, не зорієнтовані на розпалювання міжконфесійної ворожнечі. Богородчани діють за принципом толерантності: доведи правоту свого вчення і в такий спосіб ти висловиш своє відношення до інших. У своїх книгах владики прямо не критикує інші християнські конфесії. Те, що вони по своєму розуміють Бога, Біблію, місце Ісуса

Христа та Богородиці в християнському світобачення та ін., може сприйматися як крамола православними, католиками чи протестантами, але це не дає підстав науковцям для такої ж їх оцінки. То є вияв свободи думки християнських богословів і це маємо сприймати за можливе. Важливим для нас є формування толерантності в міжконфесійних відносинах, хоч в деяких висловлюваннях у працях владики Івана маємо негативні оцінки певних елементів вчення католиків і православних. Так, богородчани не сприймають «понтифіка вікарієм Христа і непогрішимим, а відтак і Церкву, якою керує потифік, «безгрішним тілом Бога» (Белая Церковь, с. 304). Слушною є думка богородчан, що «релігійні політехнологи створюють свого Христа: воєнізованого, систематизованого, катехизованого, міфологізованого, ряженого в цезаропапівський одяг... Візантійська симфонічна модель, яка з часом стала зразком державного устрою для Третього Риму (Московського царства), є дияволоцивілізація в чистому вигляді. Якщо церковна влада у тісній співпраці із світською владою напряду служить князю світу цього – це Церква Люцихриста (Обличение Ялдаваофа, с. 160).

Науковці Інституту філософії НАН України радили б Службі безпеки не бути сліпими, не діяти так, нібито не було Революції гідності, краще подивитися на ті антиукраїнські видруки, які поширюються Церквою Московського Патріархату, зокрема її періодичні видання (і саме їх прислати нам на експертизу), вивчити неукраїнську діяльність антиукраїнських за своєю природою московсько-православних братств, зміст проповідей священнослужителів УПЦ та ін. Чогось до цього у Служби Безпеки не доходять руки, що дало підставу нам порушити питання перед найвищими органами влади питання українськості діяльності у сфері релігійного життя СБУ. Ваше звернення про експертизу (чогось так думаємо на основі тих наявних окреслень олівцем по текстах книг, але раді були б помилитися) зініційоване Церквою Московського Патріархату, Церквою, яка обстоює путіно-кирилівську ідеологему «русского мира», і з Вашою допомогою прагне припинити діяльність Богородчинської спільноти. Ми маємо сприймати як бажане те, що в Росії Богородична Церква критикує симфонію путінівської влади і кирилівської православної церкви і не добивати її і в Україні. Ця Церква не стане в Україні масовою із-за її російськості, із-за складності для сприйняття тих богословських розмірковувань, до яких вдається владики Іван у своїх працях і незначної поширеності їх, несприйняття чужого громадською думкою українців. Із свого боку ми вже наголошували керівництву українських громад Богородчиної Церкви на необхідності чітко визначитися у своїх оцінках подій української історії.